

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MACIEJ SZPUNAR
prednesené 5. mája 2022¹

Vec C-57/21

RegioJet a. s.

za účasti:

Českých dráh a. s.,

Českej republiky, Ministerstva dopravy

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Nejvyšší soud (Česká republika)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Protisúťažné postupy – Zneužitie dominantného postavenia – Žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie – Žiadosť o sprístupnenie dôkazov na účely žaloby o náhradu škody – Konanie prebiehajúce pred Európskou komisiou – Prerušenie vnútroštátneho konania o tejto žalobe“

I. Úvod

1. Keďže normotvorca Únie uznal, že existuje asymetria pri informáciách o konaniach týkajúcich sa vykonávania práva hospodárskej súťaže v súkromnej sfére, prostredníctvom smernice 2014/104/EÚ² harmonizoval pravidlá v oblasti sprístupňovania dôkazov požadovaných na účely žalôb o náhradu škody.
2. Článok 5 tejto smernice stanovuje pravidlá, ktoré spolu tvoria všeobecný režim v tejto oblasti. Článok 6 uvedenej smernice dopĺňa toto ustanovenie o osobitné pravidlá sprístupňovania dôkazov zo spisov orgánov poverených presadzovaním pravidiel hospodárskej súťaže verejnoprávnymi prostriedkami.
3. Hoci výklad pravidiel uvedených v článku 5 smernice 2014/104 už bol predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania,³ je to naopak po prvýkrát, čo sa má Súdny dvor vyjadriť k výkladu pravidiel uvedených v článku 6 tejto smernice.

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 26. novembra 2014 určitých pravidiel upravujúcich žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 349, 2014, s. 1).

³ Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci PACCAR (C-163/21, ECLI:EU:C:2022:286).

4. Prejudiciálne otázky vnútroštátneho súdu totiž patria do širšieho kontextu konania o žalobe o náhradu údajnej škody vzniknutej spoločnosti RegioJet v dôsledku konania spoločnosti České dráhy a. s., ktorým sa ovplyvnil železničný trh a ktoré je v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže. V tomto kontexte treba uviesť, že hoci sa prvá prejudiciálna otázka týka výkladu článku 5 ods. 1 smernice 2014/104, v podstate sa týka problematiky vzájomného vzťahu medzi presadzovaním práva hospodárskej súťaže súkromnoprávnymi prostriedkami a presadzovaním tohto práva verejnoprávnymi prostriedkami. Pokiaľ ide o štyri nasledujúce otázky položené vnútroštátnym súdom, tieto sa týkajú konkrétne článku 6 tejto smernice.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

5. Článok 5 ods. 1 a 8 smernice 2014/104 stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby v konaní týkajúcom sa žaloby o náhradu škody v Únii na žiadosť žalobcu, ktorý predložil podložené odôvodnenie obsahujúce primerane dostupné skutočnosti a dôkazy, ktoré dostatočne preukazujú odôvodnenosť jeho nároku na náhradu škody, mohli vnútroštátne súdy za podmienok stanovených v tejto kapitole nariadiť žalovanému alebo tretej osobe, aby sprístupnili relevantné dôkazy, ktoré majú pod kontrolou. Členské štáty zabezpečia, aby vnútroštátne súdy mohli na žiadosť žalovaného nariadiť žalobcovi alebo tretej osobe, aby sprístupnili relevantné dôkazy.

...

8. Bez toho, aby boli dotknuté odseky 4 a 7 a článok 6, tento článok nebráni členským štátom v tom, aby zachovali alebo zaviedli pravidlá vedúce k širšiemu sprístupňovaniu dôkazov.“

6. Článok 6 ods. 5 písm. a) a článok 6 ods. 9 tejto smernice stanovuje:

„5. Až po tom, ako orgán hospodárskej súťaže ukončil konanie prijatím rozhodnutia alebo iným spôsobom, vnútroštátne súdy môžu nariadiť sprístupnenie nasledujúcich kategórií dôkazov:

a) informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania, ktoré vedie orgán hospodárskej súťaže;

...

9. Sprístupnenie dôkazu zo spisu orgánu hospodárskej súťaže, ktorý nepatrí ani do jednej z kategórií uvedených v tomto článku, sa môže v rámci konaní o žalobách o náhradu škody nariadiť kedykoľvek bez toho, aby tým bol dotknutý tento článok.“

B. České právo

1. Zákon č. 143/2001

7. Zákon č. 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže zo 4. apríla 2001, v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „zákon č. 143/2001“), v § 1 ods. 1 stanovuje, že „upravuje ochranu hospodárskej súťaže na trhu výrobkov a služieb... proti jej vylúčeniu, obmedzeniu, inému narušeniu alebo ohrozeniu“.

8. Ustanovenie § 21ca ods. 2 zákona č. 143/2001 v podstate stanovuje, že podklady a informácie, ktoré boli vypracované a predložené na účely konania začatého pred vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže, možno sprístupniť orgánom verejnej moci až po ukončení vyšetrovania alebo po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže o ukončení správneho konania.

2. Zákon č. 262/2017

9. Zákon č. 262/2017 Sb. o náhrade škody v oblasti hospodárskej soutěže z 20. júla 2017 preberá smernicu 2014/104 do českého právneho poriadku.

10. Ustanovenie § 2 ods. 2 písm. c) tohto zákona stanovuje, že dôvernou informáciou chránenou povinnosťou mlčanlivosti sú okrem iného podklady a informácie, ktoré boli predložené výslovne na účely správneho konania pred vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže.

11. Ustanovenie § 15 ods. 4 uvedeného zákona stanovuje, že uložiť povinnosť sprístupniť dôverné informácie podľa § 2 ods. 2 písm. c) možno najskôr po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia orgánu hospodárskej súťaže o ukončení správneho konania.

12. Ustanovenie § 16 ods. 1 písm. c) tohto zákona v podstate stanovuje, že v prípade žiadosti o sprístupnenie dokumentov obsahujúcich dôverné informácie, ktoré sa nachádzajú v spise vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže, predseda senátu preskúma, či by ich sprístupnenie neohrozilo účinné uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže. Podľa odseku 3 tohto § 16 dokumenty obsahujúce dôverné informácie možno sprístupniť až po ukončení vyšetrovania alebo po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže o ukončení správneho konania.

III. Skutkový stav a spor vo veci samej

13. Dňa 25. januára 2012 Úrad pro ochranu hospodářské soutěže (ďalej len „český orgán hospodárskej súťaže“) začal z vlastného podnetu správne konanie vo veci možného zneužitia dominantného postavenia zo strany spoločnosti České dráhy.

14. Dňa 25. novembra 2015⁴ RegioJet podala na Městský soud v Praze (Česká republika) žalobu o náhradu škody spôsobenej údajným konaním spoločnosti České dráhy v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže.

⁴ Táto informácia vyplýva z vyjadrení zúčastnených strán.

15. Dňa 10. novembra 2016 Európska komisia rozhodla o začatí konania podľa článku 2 ods. 1 nariadenia (ES) č. 773/2004⁵ vo veci AT.40156. – Czech Rail.

16. Dňa 14. novembra 2016 český orgán hospodárskej súťaže prerušil svoje správne konanie, keďže sa domnieval, že konanie Komisie sa z vecného hľadiska týka tých istých konaní, aké boli predmetom jeho preskúmania v rámci správneho konania.

17. Dňa 11. októbra 2017 RegioJet podala na vnútroštátny súd žiadosť o sprístupnenie dokumentov podľa § 10 a nasl., ako aj § 18 zákona č. 262/2017 z 20. júla 2017 na účely žaloby o náhradu škody. Táto žiadosť sa predovšetkým týkala sprístupnenia dokumentov, o ktorých sa RegioJet domnievala, že sú v držbe spoločnosti České dráhy, a to najmä položkové výkazy a výkazy o verejnej železničnej doprave, ako aj účtovníctvo komerčného segmentu tejto spoločnosti.

18. Český orgán hospodárskej súťaže na základe § 21ca ods. 2 zákona č. 143/2001 uviedol, že požadované dokumenty, ktorými disponuje v rámci správneho konania, nemôžu byť predložené, a to až do právoplatného skončenia dotknutého správneho konania vo veci samej. Okrem toho uviedol, že ostatné požadované dokumenty patria do kategórie dokumentov, ktoré predstavujú ucelený súbor dokumentov, a ich sprístupnenie odmietol z dôvodu, že by to mohlo znížiť účinnosť politiky stíhania porušení práva hospodárskej súťaže.

19. V odpovedi na žiadosť podanú súdom, ktorému bola predložená žiadosť o sprístupnenie dôkazov, Komisia v liste z 26. februára 2018 zdôraznila, že súd by mal pri rozhodovaní o sprístupnení dôkazných prostriedkov v záujme ochrany oprávnených záujmov všetkých účastníkov konania a tretích osôb uplatniť najmä zásadu proporcionality a prijať opatrenia na ochranu takýchto informácií. Odporučila prerušenie konania vo veci samej týkajúceho sa žaloby o náhradu škody.

20. Uznesením zo 14. marca 2018 prvostupňový súd nariadil spoločnosti České dráhy, aby sprístupnila formou založenia do spisu súbor dokumentov, ktoré obsahovali jednak informácie, ktoré táto spoločnosť výslovne pripravila na účely konania pred českým orgánom hospodárskej súťaže, a jednak informácie, ktoré boli povinne pripravené a uchovávané mimo rámca tohto konania, ako sú položkové výkazy vlakových spojov, štvrtročné výkazy o verejnej železničnej doprave a zoznam spojov prevádzkovaných spoločnosťou České dráhy. Naproti tomu tento súd zamietol žiadosť spoločnosti RegioJet smerujúcu jednak ku sprístupneniu účtovníctva v komerčnom segmente spoločnosti České dráhy, vrátane kódov podľa jednotlivých liniek a typu vlaku, a jednak predloženie zápisníc zo zasadnutí predstavenstva spoločnosti České dráhy za september a október 2011.

21. Dňa 19. decembra 2018 prvostupňový súd rozhodol o prerušení konania vo veci samej týkajúceho sa žaloby o náhradu škody až do skončenia konania o protisúťažných postupoch, ktoré začala 10. novembra 2016 Komisia proti spoločnosti České dráhy. Podľa § 27 ods. 1 zákona č. 262/2017 z 20. júla 2017 je totiž súd v konaní o žalobe o náhradu škody viazaný rozhodnutím iného súdu, českého orgánu hospodárskej súťaže a Komisie o existencii obmedzenia hospodárskej súťaže a totožnosti subjektu, ktorý sa ho dopustil. Okrem toho aj vnútroštátna procesná právna úprava ukladá súdu povinnosť prerušiť občianskoprávne konanie o náhrade škody, pokiaľ sa v inom konaní rozhoduje o otázke, od ktorej závisí rozhodnutie súdu a o ktorej súd nie je oprávnený rozhodnúť v rámci tohto konania.

⁵ Nariadenie Komisie zo 7. apríla 2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov [101 a 102 ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 123, 2004, s. 18; Mim. vyd. 08/003, s. 81).

22. Uznesením z 29. novembra 2019 Vrchní soud v Praze ako odvolací súd potvrdil uznesenie zo 14. marca 2018 a s cieľom zabezpečiť ochranu sprístupnených dôkazných prostriedkov prijal opatrenia spočívajúce v ich uložení do súdnej úschovy a ich sprístupnení len účastníkom konania, ich zástupcom a znalcom, a to vždy na základe odôvodnenej písomnej žiadosti a po predchádzajúcom súhlase súdu rozhodujúceho vo veci.

23. České dráhy podali proti tomuto uzneseniu dovolanie na Nejvyšší soud (Česká republika), ktorý predložil návrh na začatie prejudiciálneho konania.

IV. Návrh na začatie prejudiciálneho konania a konanie na Súdnom dvore

24. Za týchto okolností Nejvyšší soud rozhodnutím zo 16. decembra 2020 doručeným Súdnu dvoru 1. februára 2021 rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Zodpovedá výkladu článku 5 ods. 1 [smernice 2014/104] postup, podľa ktorého súd rozhodne uložiť povinnosť sprístupniť dôkazy, hoci zároveň prebieha konanie začaté Komisiou s cieľom prijať rozhodnutie podľa kapitoly III [nariadenia (ES) č. 1/2003]⁶, v dôsledku čoho súd z tohto dôvodu preruší konanie o náhrade škody spôsobenej porušením právnych predpisov o hospodárskej súťaži?
2. Bráni výklad článku 6 ods. 5 písm. a) a článku 6 ods. 9 smernice 2014/104 vnútroštátnej právnej úprave, ktorá obmedzuje sprístupnenie všetkých informácií predložených v rámci konania na žiadosť [českého] orgánu hospodárskej súťaže, a to aj vtedy, keď ide o informácie, ktoré má účastník konania povinnosť vypracovať a uchovávať na základe iných právnych predpisov (alebo ich vytvára a uchováva), nezávisle od konania o porušení práva hospodárskej súťaže?
3. Možno skutočnosť, že vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže prerušil konanie hneď, ako Komisia začala konanie s cieľom prijatia rozhodnutia podľa kapitoly III nariadenia č. 1/2003, považovať za ukončenie konania iným spôsobom v zmysle článku 6 ods. 5 smernice 2014/104?
4. Je v súlade s článkom 5 ods. 1 [smernice 2014/104] v spojení s článkom 6 ods. 5 [tejto smernice], pri zohľadnení účelov a cieľov smernice, postup vnútroštátneho súdu, ktorým analogicky aplikuje vnútroštátnu právnu úpravu vykonávajúcu článok 6 ods. 7 smernice na také kategórie informácií, ako sú informácie podľa článku 6 ods. 5 smernice, teda rozhodne o sprístupnení dôkazov s tým, že otázkou, či dôkazy obsahujú informácie, ktoré vypracovala fyzická alebo právnická osoba osobitne na účely konania, ktoré vedie orgán hospodárskej súťaže (v zmysle článku 6 ods. 5 smernice), sa bude zaoberať až po sprístupnení dôkazov súdu?
5. V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku, má sa článok 5 ods. 4 smernice 2014/104 vykladať v tom zmysle, že účinné opatrenia na ochranu dôverných informácií prijaté súdom môžu pred konečným posúdením súdom, či sprístupnené dôkazy alebo niektoré z nich spadajú do kategórie dôkazov uvedených v článku 6 ods. 5 písm. a) tejto smernice, vylúčiť prístup žalobcu alebo iných účastníkov konania a ich zástupcov ku sprístupneným dôkazom?“

⁶ Nariadenie Rady zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 a 102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mím. vyd. 08/002, s. 205).

25. Písomné pripomienky predložili účastníci konania vo veci samej, grécka a talianska vláda, ako aj Komisia. České dráhy a Komisia boli zastúpené na pojednávaní, ktoré sa konalo 3. februára 2022.

V. Analýza

26. Na to, aby bolo možné užitočne odpovedať na prejudiciálne otázky (časť C), treba v prvom rade preskúmať, či sú tieto otázky prípustné vzhľadom na časovú pôsobnosť ustanovení, ktorých výklad požaduje vnútroštátny súd (časť A), a po druhé uviesť niekoľko poznámok k režimu sprístupňovania dôkazov založených do spisu orgánu hospodárskej súťaže (časť B).

A. O uplatniteľnosti smernice 2014/104 *ratione temporis*

27. Hoci smernica 2014/104 nerozlišuje z hľadiska znenia medzi hmotnoprávnymi a procesnými ustanoveniami,⁷ Súdny dvor už konštatoval, že táto smernica obsahuje osobitné ustanovenie, a to jej článok 22, ktorý výslovne stanovuje podmienky časovej pôsobnosti *procesných a hmotnoprávných ustanovení*.⁸

28. Podmienky časovej pôsobnosti sú pre obe tieto kategórie ustanovení odlišné. Aby bolo možné rozhodnúť o uplatniteľnosti smernice 2014/104 v konaní vo veci samej, treba určiť, či jej články 5 a 6 sú procesnými predpismi alebo hmotnoprávnymi predpismi.

29. V krátkosti hmotnoprávne pravidlá určujú existenciu a rozsah zodpovednosti osôb podieľajúcich sa na porušení práva hospodárskej súťaže, zatiaľ čo procesné pravidlá upravujú priebeh konania. Posledné uvedené pravidlá nestrácajú svoju procesnú povahu len preto, že ich uplatnenie v konaní o náhrade škody môže mať vplyv na určenie tejto zodpovednosti pri ukončení tohto konania.⁹ V zmysle tejto koncepcie, ako som uviedol v mojich návrhov vo veci PACCAR¹⁰, sa síce zdá, že články 5 a 6 smernice 2014/104 priznávajú práva jednotlivcom, ale tieto práva možno uplatňovať len v konaní pred vnútroštátnym súdom a v podstate ide o procesné opatrenia umožňujúce tomuto súdu preukázať skutočnosť, na ktoré sa odvolávajú účastníci konania. Podmienky uplatnenia vnútroštátnych ustanovení preberajúcich články 5 a 6 tejto smernice sú teda stanovené v jej článku 22 ods. 2.

30. Podľa článku 22 ods. 2 smernice 2014/104 členské štáty zabezpečia, aby sa akékoľvek vnútroštátne opatrenia prijaté na zosúladenie s procesnými ustanoveniami tejto smernice neuplatňovali na žaloby o náhradu škody podané na vnútroštátny súd pred 26. decembrom 2014. Z tohto ustanovenia *a contrario* vyplýva, že členské štáty mali pri preberaní tejto smernice diskrečnú právomoc rozhodnúť, či sa vnútroštátne pravidlá na prebratie procesných ustanovení

⁷ Zatiaľ čo totiž v niektorých jazykových verziách článok 22 ods. 1 smernice 2014/104 odkazuje na vnútroštátne ustanovenia „prijaté... na zosúladenie s hmotnoprávnymi ustanoveniami“ tejto smernice, článok 22 ods. 2 uvedenej smernice uvádza iba vnútroštátne ustanovenia „iné ako tie, ktoré sú uvedené v odseku 1“ tejto smernice. Ako som už uviedol v návrhoch prednesených vo veci PACCAR (C-163/21, ECLI:EU:C:2022:286, bod 55), z logiky uplatniteľnosti týchto vnútroštátnych ustanovení možno vyvodiť záver, že článok 22 ods. 2 smernice 2014/104 sa týka procesných ustanovení.

⁸ Pozri rozsudok z 28. marca 2019, Cogeco Communications (C-637/17, EU:C:2019:263, bod 25).

⁹ V súlade s touto koncepciou sa môže každé procesné pravidlo ukázať ako výhodné pre jedného účastníka konania a nevýhodné pre druhého účastníka. Ani to nevedie k tomu, že pravidlo stráca procesný charakter.

¹⁰ Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci PACCAR (C-163/21, ECLI:EU:C:2022:286, bod 57).

tejto smernice uplatnia, resp. neuplatnia na žaloby o náhradu škody podané po 26. decembri 2014, ale pred dňom prebratia uvedenej smernice, alebo najneskôr pred uplynutím lehoty na jej prebratie, t. j. pred 27. decembrom 2016.¹¹

31. V tejto súvislosti na jednej strane uvádzam, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiam súdov prvého a druhého stupňa týkajúcim sa žiadosti o sprístupnenie dôkazov, ktorú RegioJet podala 11. októbra 2017 na základe vnútroštátnych ustanovení, ktorými sa do českého právneho poriadku prebrala smernica 2014/104.

32. Na druhej strane, ako vyplýva z pripomienok dotknutých osôb, žaloba o náhradu škody, na účely ktorej bola podaná žiadosť o sprístupnenie dôkazov, bola podaná 25. novembra 2015, teda pred dátumom prebratia smernice 2014/104. Zo zákona č. 262/2017 z 20. júla 2017 však vyplýva, že český zákonodarca rozhodol, že vnútroštátne ustanovenia, ktorými sa preberajú procesné ustanovenia tejto smernice, sa priamo a bezpodmienečne uplatňujú aj na žaloby podané pred týmto dátumom prebratia.¹²

33. Treba teda konštatovať, že články 5 a 6 smernice 2014/104 sú relevantné pre konanie vo veci samej.

34. Táto úvaha nie je spochybnená okolnosťou, že predmetná žaloba o náhradu škody sa zrejme týka úkonov, ku ktorým došlo pred prijatím smernice 2014/104. Článok 22 ods. 1 tejto smernice totiž bráni len spätnej účinnosti vnútroštátnych ustanovení preberajúcich hmotnoprávne ustanovenia tejto smernice. Články 5 a 6 uvedenej smernice teda majú procesný charakter.

35. Uvedená úvaha nie je spochybnená ani okolnosťou, že dôkazy, ktorých sprístupnenie sa v tejto veci požadovalo, sa nachádzajú v spise českého orgánu hospodárskej súťaže, ktorý začal svoje konanie 25. januára 2012. článok 22 ods. 2 smernice 2014/104 totiž vymedzením pôsobnosti *ratione temporis* procesných ustanovení neodkazuje na dátum začatia konania orgánom hospodárskej súťaže, ktorého záujem je chránený článkom 6 tejto smernice, ale na deň podania žaloby o náhradu škody na vnútroštátnom súde. Tým, že sa toto ustanovenie zameriava na konanie pred vnútroštátnym súdom, vymedzuje právomoci tohto súdu, pokiaľ ide o sprístupnenie dôkazov nachádzajúcich sa v spise orgánu hospodárskej súťaže.

36. Nie je teda dôvod domnievať sa, že výklad článkov 5 a 6 smernice 2014/104 zjavne nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej. Z toho vyplýva, že prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu týchto ustanovení sú prípustné.

B. O sprístupňovaní dôkazov zo spisu orgánu hospodárskej súťaže

37. Ako som pripomenul v úvode k týmto návrhom, článok 5 smernice 2014/104 stanovuje pravidlá všeobecnej povahy v oblasti sprístupňovania dôkazov, zatiaľ čo článok 6 tejto smernice dopĺňa tento všeobecný režim o pravidlá, ktoré sa konkrétne týkajú sprístupňovania dôkazov zo spisu orgánu hospodárskej súťaže.

¹¹ Pozri rozsudok z 28. marca 2019, Cogeco Communications (C-637/17, EU:C:2019:263, bod 28).

¹² Podľa § 36 tohto zákona s názvom „Prechodné ustanovenia“ sa „konania o náhrade škody spôsobenej obmedzovaním hospodárskej súťaže, ako aj konania o nárokoch škodcov, ktorí sú povinní škodu nahradiť spoločne a nerozdielne na účely vysporiadania podľa tohto zákona, začaté po 25. decembri 2014, ukončia podľa tohto zákona, pričom právne účinky úkonov vykonaných v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované“.

38. Toto posledné uvedené ustanovenie rozlišuje medzi viacerými kategóriami dôkazov, najmä:

- pokiaľ ide po prvé o informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania, ktoré vedie orgán hospodárskej súťaže, informácie, ktoré vypracoval orgán hospodárskej súťaže a zaslal ich účastníkom konania v rámci jeho konania, ako aj o podania v rámci konania o urovnaní, ktoré boli vzaté späť, článok 6 ods. 5 smernice 2014/104 stanovuje, že vnútroštátne súdy môžu nariadiť ich sprístupnenie *až po tom, ako orgán hospodárskej súťaže ukončil konanie prijatím rozhodnutia alebo iným spôsobom* (tento zoznam dôkazov sa bude ďalej nazývať „sivým zoznamom“).
- pokiaľ ide po druhé o vyhlásenia urobené v rámci programu zhovievavosti a návrhy na urovanie v súvislosti so žalobami o náhradu škody, článok 6 ods. 6 tejto smernice stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby vnútroštátne súdy nesmeli nikdy nariadiť ich sprístupnenie (tento zoznam dôkazov sa bude ďalej nazývať „čiernym zoznamom“), a
- pokiaľ ide po tretie o dôkazy zo spisu orgánu hospodárskej súťaže, ktoré nepatria ani do jednej z kategórií vymenovaných v článku 6, uvedený článok 6 ods. 9 stanovuje, že ich sprístupnenie sa môže v rámci konaní o žalobách o náhradu škody nariadiť kedykoľvek bez toho, aby tým bol dotknutý tento článok (tento zoznam dôkazov sa bude ďalej nazývať „bielym zoznamom“).

39. Okrem toho, pokiaľ ide o sprístupnenie dôkazov patriacich do týchto kategórií, smernica 2014/104 stanovuje mechanizmus vyváženia protichodných záujmov, a to záujmov poškodených v dôsledku porušenia, záujmov subjektov, ktorí škodu spôsobili, záujmov tretích osôb a záujmov presadzovaných verejnoprávnymi prostriedkami, pri uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže pod prísnou kontrolou zo strany vnútroštátnych súdov, najmä pokiaľ ide o relevantnosť požadovaných dôkazov, ako aj nutnosť a primeranosť opatrení týkajúcich sa ich sprístupnenia.¹³ Na tento účel článok 5 tejto smernice stanovuje kritériá týkajúce sa výkonu tejto kontroly, ktoré sú doplnené kritériami stanovenými v článku 6 tejto smernice.

40. Prejudiciálne otázky položené vnútroštátnym súdom treba preskúmať práve s prihliadnutím na tieto poznámky.

C. O prejudiciálnych otázkach

1. O prvej prejudiciálnej otázke

41. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 5 ods. 1 smernice 2014/104 bráni tomu, aby vnútroštátny súd nariadil sprístupnenie dôkazov na účely konania o žalobe o náhrade škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže, hoci pred Komisiou prebieha konanie týkajúce sa tohto porušenia s cieľom prijať rozhodnutie podľa kapitoly III nariadenia č. 1/2003, v dôsledku čoho došlo k prerušeniu tohto vnútroštátneho konania.

¹³ Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci PACCAR (C-163/21, ECLI:EU:C:2022:286, bod 89).

42. Na zodpovedanie tejto otázky je v prvom rade potrebné objasniť postavenie práva Únie vo vzťahu k prerušeniu konania, ktoré pred vnútroštátnym súdom prebieha, z dôvodu začatia konania o žalobe o náhrade škody Komisiou. V druhom rade treba preskúmať, či právo Únie bráni tomu, aby vnútroštátny súd z dôvodu takéhoto prerušenia nariadil sprístupnenie dôkazov na účely konania o žalobe o náhrade škody.¹⁴

a) O prerušení konania o žalobe o náhrade škody

43. Podľa článku 11 ods. 6 nariadenia č. 1/2003 začatie konania Komisiou zbavuje orgány hospodárskej súťaže členských štátov ich právomoci uplatňovať články 101 a 102 ZFEÚ, pokiaľ ide o tie isté porušenia. Naopak v súlade s článkom 16 ods. 1 tohto nariadenia vnútroštátny súd, na ktorý bola podaná žaloba o náhradu škody, nie je z dôvodu začatia konania Komisiou automaticky zbavený svojej právomoci uplatňovať články 101 a 102 ZFEÚ a rozhodovať o porušeníach preskúmaných touto inštitúciou. Okrem toho tento súd nie je povinný prerušiť konanie.

44. Článok 16 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 totiž stanovuje, že „keď vnútroštátne súdy rozhodujú o dohodách, rozhodnutiach alebo postupoch podľa článku 101 alebo článku 102 ZFEÚ, ktoré sú už predmetom rozhodnutia Komisie, nemôžu prijať rozhodnutia, ktoré sú v rozpore s rozhodnutím prijatým Komisiou. [V prípade neexistencie takéhoto rozhodnutia vnútroštátne súdy sa] musia vyhnúť takým rozhodnutiam, ktoré by boli v rozpore s rozhodnutím, o ktorom uvažuje Komisia v postupe, ktorý iniciovala. Na tento účel môžu vnútroštátne súdy posúdiť, či je nevyhnutné zastaviť príslušný postup“.

45. Smernica 2014/104 nezaväzuje ani vnútroštátne súdy prerušiť svoje konania. Zo znenia článku 6 ods. 5 a 9 tejto smernice vyplýva, že hovorí v prospech výkladu, podľa ktorého konanie o žalobe o náhradu škody môže prebiehať aj vtedy, keď prebieha konanie pred orgánom hospodárskej súťaže. Zatiaľ čo dôkazy uvedené v sivom zozname nemôžu byť predložené skôr, než orgán hospodárskej súťaže ukončí konanie (článok 6 ods. 5 uvedenej smernice), predloženie dôkazov uvedených v bielom zozname možno nariadiť „v rámci konaní o žalobách o náhradu škody... kedykoľvek“ (článok 6 ods. 9 tej istej smernice).

46. Z hľadiska práva Únie teda prerušenie konania o žalobe o náhradu škody nie je povinné z dôvodu začatia konania Komisiou. Je pravda, že z hľadiska tohto práva – nezávisle od otázky, či vnútroštátny súd preruší alebo nepreruší svoje konanie – daný súd musí dbať najmä na to, aby neprijal rozhodnutie, ktoré by bolo v rozpore s rozhodnutím zamýšľaným Komisiou. *A fortiori* s výhradou obmedzení vyplývajúcich z práva Únie, akými sú obmedzenia vyplývajúce z potreby zabezpečiť potrebný účinok tohto práva, stanovenej v článku 16 ods. 1 nariadenia č. 1/2003, alebo zo zásad efektivity a ekvivalencie, účinky takéhoto prerušenia spadajú do vnútroštátneho práva.

47. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti uvádza, že v prejednávanej veci bolo konanie o žalobe o náhradu škody prerušené z dôvodu povinnosti vyplývajúcej z vnútroštátnej procesnej právnej úpravy. Súdnemu dvoru však nie je položená otázka, či je takáto „povinnosť“ zlučiteľná s právami, ktoré vyplývajú z práva Únie osobám, ktoré utrpeli škodu spôsobenú porušením práva hospodárskej súťaže. Okrem toho Súdnemu dvoru neprináleží vyjadrovať sa k otázke, či s výhradou obmedzení vyplývajúcich z práva Únie môže vnútroštátny súd po prerušení svojho konania prijať opatrenia na základe svojej vnútroštátnej procesnej právnej úpravy.

¹⁴ Pripomínam, že v predmetnej veci bolo sprístupnenie dôkazov nariadené uznesením zo 14. marca 2018 a potvrdené uznesením z 29. novembra 2019. Medzitým bolo konanie o žalobe o náhrade škody prerušené 19. decembra 2018.

V prejednávanej veci vzniká len otázka, či smernica 2014/104 z dôvodu takéhoto prerušenia bráni tomu, aby vnútroštátny súd nariadil sprístupnenie dôkazov podľa vnútroštátnych ustanovení, ktorými sa preberajú články 5 a 6 tejto smernice.

b) O príkaze na sprístupnenie dôkazov

48. Ako som poznamenal v inej súvislosti,¹⁵ smernica 2014/104 podľa všetkého nedefinuje vzťah, ktorý musí z technického hľadiska existovať na procesnej úrovni medzi žiadosťou o sprístupnenie dôkazov a žalobou o náhradu škody (žiadosť o sprístupnenie dôkazov ako opatrenie v konaní vo veci samej, žiadosť skúmaná v rámci incidenčného konania alebo dokonca v rámci samostatného konania). V tomto inom kontexte som dospel k záveru, že žiadosť o sprístupnenie dôkazov formulovaná pred podaním žaloby o náhradu škody môže tiež spadať do pôsobnosti článkov 5 a 6 tejto smernice.¹⁶ *A fortiori* prerušenie konania o žalobe o náhradu škody v prvom rade nevedie k tomu, že by opatrenia na sprístupnenie dôkazov prijaté na účely tohto konania boli vyňaté z pôsobnosti uvedenej smernice. V každom prípade sa zdá málo presvedčivý argument, že sa táto smernica stane v okamihu pokračovania v konaní opäť uplatniteľnou. V druhom rade, prinajmenšom z hľadiska tej istej smernice, prerušenie konania o žalobe o náhradu škody automaticky nebráni vnútroštátnemu súdu v tom, aby nariadil sprístupnenie dôkazov na účely tohto konania.

49. To isté platí, ak je takéto konanie prerušené z dôvodu začatia konania Komisiou, pričom podľa práva Únie takéto prerušenie nie je povinné.¹⁷ Ako totiž vyplýva z úvah uvedených v bode 45 vyššie, s výhradou osobitných podmienok týkajúcich sa dôkazov uvedených v čiernom a sivom zozname smernica 2014/104 nebráni – prinajmenšom v zásade – tomu, aby vnútroštátny súd nariadil sprístupnenie dôkazov obsiahnutých v spise orgánu hospodárskej súťaže predtým, ako tento orgán ukončí svoje konanie.

50. Vnútroštátny súd však musí dodržať všetky požiadavky vyplývajúce zo smernice 2014/104 a musí najmä obmedziť sprístupnenie dôkazov na to, čo je relevantné, primerané a nutné. Ako som uviedol v bode 39 vyššie, tieto požiadavky predstavujú ústredný prvok mechanizmu stanoveného na zabezpečenie rovnováhy medzi protichodnými záujmami zo strany vnútroštátnych súdov, najmä medzi záujmami presadzovanými verejnoprávnymi prostriedkami pri vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže.

51. V tejto súvislosti článok 6 ods. 4 písm. b) smernice 2014/104 spresňuje, že keď vnútroštátne súdy posudzujú primeranosť príkazu na sprístupnenie informácií, zväžia takisto otázku, či „účastník konania požaduje sprístupnenie v súvislosti so žalobou o náhradu škody pred vnútroštátnym súdom“. Z toho dedukujem, že v rámci tohto posúdenia primeranosti vykonaného starostlivo najmä v prípade, že ide o dôkazy zo spisu orgánu hospodárskej súťaže,¹⁸ musí vnútroštátny súd zohľadniť aj skutočnosť, že konanie o žalobe o náhradu škody bolo prerušené.

52. Úvaha, podľa ktorej smernica 2014/104 v zásade nebráni tomu, aby vnútroštátny súd nariadil sprístupnenie dôkazov na účely konania o žalobe o náhradu škody, ktoré bolo prerušené z dôvodu začatia konania Komisiou, nie je spochybnená povinnosťou, podľa ktorej „keď vnútroštátne súdy

¹⁵ Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci PACCAR (C-163/21, ECLI:EU:C:2022:286, bod 41).

¹⁶ Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci PACCAR (C-163/21, ECLI:EU:C:2022:286, bod 43).

¹⁷ Pozri bod 46 vyššie.

¹⁸ V odôvodnení 23 smernice 2014/104 sa uvádza, že „požiadavka primeranosti by sa mala pozorne posúdiť, keď by sprístupnenie mohlo rozložiť vyšetrovaciu stratégiu orgánu hospodárskej súťaže, a to tým, že by sa odhalilo, ktoré dokumenty sú súčasťou spisu, resp. keď by toto sprístupnenie mohlo negatívne ovplyvniť spoluprácu dotknutých podnikov s uvedeným orgánom hospodárskej súťaže“.

rozhodujú o dohodách, rozhodnutiach alebo postupoch podľa článku [101 alebo článku 102 ZFEÚ],... nemôžu prijať rozhodnutia, ktoré sú v rozpore s rozhodnutím, o ktorom uvažuje Komisia v postupe, ktorý iniciovala“¹⁹.

53. Podľa výkladu podporovaného Komisiou sa pôsobnosť článku 16 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 obmedzuje na uplatnenie článku 101 alebo článku 102 ZFEÚ alebo inými slovami na konštatovanie porušenia práva hospodárskej súťaže vnútroštátnym súdom. Príkaz na sprístupnenie dôkazov, ktorý predstavuje čisto procesné rozhodnutie, nepatrí podľa Komisie do pôsobnosti článku 16 ods. 1 tohto nariadenia.

54. Bez toho, aby som chcel spochybniť výklad predložený Komisiou a záver, ku ktorému dospela, sa prikláňam k diferencovanejšiemu výkladu. Na jednej strane totiž zásada lojálnej spolupráce uvedená v článku 4 ods. 3 ZEÚ, ako aj cieľ účinného a jednotného uplatňovania práva hospodárskej súťaže Únie a všeobecná zásada právnej istoty, ktoré sa odzrkadľujú aj v článku 16 ods. 1 nariadenia č. 1/2003²⁰, totiž podľa môjho názoru ukladajú vnútroštátnemu súdu povinnosť zohľadniť konanie prebiehajúce pred Komisiou pri prijímaní akéhokoľvek rozhodnutia alebo opatrenia, obzvlášť vtedy, ak sa toto rozhodnutie alebo opatrenie týka konštatovania existencie porušenia práva hospodárskej súťaže, a to aj v nevelkom rozsahu.

55. V tejto súvislosti uvádzam, že na to, aby vnútroštátny súd nariadil sprístupnenie dôkazov požadovaných osobou, ktorá tvrdí, že je obeťou porušenia, musí byť doložená hodnovernosť žaloby o náhradu škody, v súvislosti s ktorou sa toto sprístupnenie požaduje.²¹

56. Záujem vyhnúť sa konfliktom rozhodnutí, ktorý vyplýva z vôle zabezpečiť jednotné uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže a všeobecnú zásadu právnej istoty, nie je v zásade spochybnený, ak vnútroštátny súd nariadi sprístupnenie dôkazov na účely konania o žalobe o náhradu škody, ktoré bolo prerušené z dôvodu začatia konania Komisiou.²²

57. Z rozsudkov Gasorba a i.²³ a Groupe Canal +/Komisia²⁴ totiž vyplýva, že ak Komisia na jednej strane „zamýšľa prijať rozhodnutie vyžadujúce ukončiť porušovanie“ a na druhej strane prijme rozhodnutie na základe článku 9 ods. 1 nariadenia č. 1/2003, v dôsledku ktorého sa záväzky pre dotknuté podniky stanú záväznými, vnútroštátne súdy nemôžu v súvislosti s dotknutým konaním prijať „záporné“ rozhodnutia, v ktorých sa konštatuje neexistencia porušenia článkov 101 a 102 ZFEÚ. Príkaz na sprístupnenie dôkazov za predpokladu, že vierohodnosť žaloby o náhradu škody, v súvislosti s ktorou sa požaduje sprístupnenie, bola doložená, nemožno stavať na jednu úroveň so „zápornými“ rozhodnutiami vzhľadom na skutočnosť, že Komisia pokračuje vo svojom konaní na účely určenia, či došlo k porušeniu článkov 101 a 102 ZFEÚ.

¹⁹ Táto povinnosť vyplýva z článku 16 ods. 1 prvej a druhej vety nariadenia č. 1/2003 (pozri bod 44 vyššie).

²⁰ V odôvodnení 21 prvej vety nariadenia č. 1/2003 sa uvádza, že „aby sa zabezpečila zhoda so zásadami právnej istoty a jednotným použitím súťažných pravidiel [Únie] v systéme paralelných právomocí, musí sa zabrániť sporným rozhodnutiam“. Pozri tiež rozsudok zo 14. decembra 2000, Masterfoods a HB (C-344/98, EU:C:2000:689, bod 51), ktorý bol kodifikovaný v článku 16 ods. 1 druhej vety nariadenia č. 1/2003 [rozsudok z 9. decembra 2020, Groupe Canal +/Komisia (C-132/19 P, EU:C:2020:1007, bod 112], v ktorom Súdny dvor odkazuje na „koherentné uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže a všeobecnú zásadu právnej istoty“.

²¹ Pozri článok 5 ods. 1 smernice 2014/104.

²² Pozri analogicky rozsudok z 23. novembra 2017, Gasorba a i. (C-547/16, EU:C:2017:891, bod 29).

²³ Rozsudok z 23. novembra 2017 (C-547/16, EU:C:2017:891, bod 5).

²⁴ Rozsudok z 9. decembra 2020 (C-132/19, EU:C:2020:1007, bod 113).

58. Okrem toho z rozsudku Masterfoods a HB²⁵ vyplýva, že ak vnútroštátny súd „s cieľom zabrániť prijatiu rozhodnutia nezlučiteľného s rozhodnutím Komisie“, preruší konanie z dôvodu, že vyriešenie sporu, ktorý prejednáva, závisí od platnosti rozhodnutia Komisie týkajúceho sa článku 101 alebo článku 102 ZFEÚ, ktoré je predmetom žaloby o neplatnosť podanej osobou, ktorej je toto rozhodnutie určené, „[prináleží tomuto vnútroštátnemu súdu], aby preskúmal nutnosť nariadenia predbežných opatrení na účely ochrany záujmov účastníkov konania až do okamihu, kým nevydá konečné rozhodnutie“. A *fortiori* ak neexistuje rozhodnutie Komisie, nemôže záujem vyhnúť sa protichodným rozhodnutiam brániť vnútroštátnemu súdu, ktorý prerušil konanie z dôvodu začatia konania touto inštitúciou, aby sa domnieval, že hodnovernosť žaloby o náhradu škody bola podložená, a nariadil sprístupnenie dôkazov.

59. Ak sa teda vnútroštátny súd rozhodne nariadiť sprístupnenie dôkazov na účely konania o žalobe o náhradu škody, ktoré bolo prerušené z dôvodu začatia konania Komisiou, v zásade neprijme rozhodnutie, ktoré by mohlo byť v rozpore s rozhodnutím, ktoré Komisia zamýšľa prijať v tomto konaní v zmysle článku 16 ods. 1 nariadenia č. 1/2003.

60. Vzhľadom na úvahy uvedené v predchádzajúcich bodoch sa má článok 5 ods. 1 smernice 2014/104 vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby vnútroštátny súd nariadil sprístupnenie dôkazov na účely vnútroštátneho konania o žalobe o náhradu škody týkajúcej sa porušenia práva hospodárskej súťaže, a to aj keď prebieha konanie týkajúce sa tohto porušenia pred Komisiou s cieľom prijať rozhodnutie podľa kapitoly III nariadenia č. 1/2003, ktoré má za následok prerušenie tohto vnútroštátneho konania.

2. O tretej prejudiciálnej otázke

61. Svojou treťou otázkou, ktorú je vhodné preskúmať pred druhou otázkou, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či prerušenie konania vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže z dôvodu, že Komisia začala konanie podľa kapitoly III nariadenia č. 1/2003, možno považovať za ukončenie tohto postupu „prijatím rozhodnutia alebo iným spôsobom“ v zmysle článku 6 ods. 5 smernice 2014/104.

62. Pripomínam, že podľa článku 6 ods. 5 smernice 2014/104 vnútroštátne súdy môžu nariadiť sprístupnenie dôkazov uvedených na sivom zozname až po tom, ako orgán hospodárskej súťaže prijatím rozhodnutia alebo iným spôsobom ukončil svoje konanie. Odôvodnenie 25 tejto smernice spresňuje, že ukončenie konania vyplýva napríklad z prijatia rozhodnutia podľa článku 5 nariadenia č. 1/2003²⁶ „s výnimkou rozhodnutí o dočasných opatreniach“.

63. Podľa článku 5 prvého odseku nariadenia č. 1/2003 môže vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže nariadiť ukončenie porušovania, nariadiť dočasné opatrenia, prijímať záväzky a ukladať pokuty, pravidelné penále alebo iné sankcie podľa vnútroštátneho práva. Podľa tohto článku 5 druhého odseku nariadenia ak sa orgány hospodárskej súťaže na základe informácií, ktoré majú k dispozícii, domnievajú, že nie sú splnené podmienky pre zákaz, môžu tiež rozhodnúť, že nie sú žiadne dôvody na zásah z ich strany.²⁷ S výhradou dočasných opatrení a na rozdiel od nich, sa teda

²⁵ Rozsudok zo 14. decembra 2000, Masterfoods a HB (C-344/98, EU:C:2000:689, body 57 a 58).

²⁶ Toto odôvodnenie síce uvádza aj rozhodnutie prijaté podľa kapitoly III nariadenia č. 1/2003, táto kapitola sa však týka len rozhodnutí Komisie.

²⁷ Pozri rozsudok z 3. mája 2011, Tele2 Polska (C-375/09, EU:C:2011:270, body 22 a 23).

článok 5 prvý a druhý odsek uvedeného nariadenia vzťahuje na rozhodnutia prijaté v prípade, že sa vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže domnieva, že na základe informácií získaných v priebehu konania je možné, či dokonca nevyhnutné, rozhodnúť v tomto konaní a ukončiť ho.

64. Vzhľadom na to sa zdá, že vnútroštátny súd kladie dôraz, pokiaľ ide o prijatie rozhodnutia o ukončení konania, na alternatívu stanovenú v článku 6 ods. 5 smernice 2014/104, teda na ukončenie konania „iným spôsobom“.

65. V tejto súvislosti treba uviesť, že pôvodný návrh smernice²⁸ v jednom z jej ustanovení stanovoval, že zverejnenie dôkazov obsiahnutých v sivom zozname možno nariadiť, „len po skončení konania na orgáne na ochranu hospodárskej súťaže alebo prijatí rozhodnutia uvedeného v článku 5 nariadenia č. 1/2003, resp. v kapitole III“²⁹.

66. Formulácia tohto ustanovenia bola predmetom diskusií počas prípravných prác. Z návrhu legislatívneho uznesenia Európskeho parlamentu³⁰ najmä vyplýva, že táto inštitúcia sa snažila zmeniť túto formuláciu tak, aby všeobecne odrážala myšlienku, podľa ktorej zverejnenie dôkazov obsiahnutých v sivom zozname možno nariadiť až potom, keď orgán hospodárskej súťaže skončil svoj postup „akýmkoľvek spôsobom“.

67. Napokon bolo znenie ustanovenia pôvodného návrhu prevzaté do odôvodnenia 25 smernice 2014/104, pričom sa spresnilo, že ide o príklad („ukončenie konania, *napríklad* prijatím rozhodnutia podľa článku 5 alebo podľa kapitoly III [nariadenia č. 1/2003]“) ³¹.

68. Ešte dôležitejšia je skutočnosť, že myšlienka formulovaná v návrhu legislatívneho uznesenia Parlamentu inšpirovala formuláciu článku 6 ods. 5 smernice 2014/104 („ukončil konanie prijatím rozhodnutia alebo iným spôsobom“), pričom v skutočnosti nezmenila zmysel pôvodného návrhu Komisie („len po skončení konania na orgáne hospodárskej súťaže alebo prijatí rozhodnutia...“). Išlo len o objasnenie toho, že aj rozhodnutia prijaté na základe článku 5 nariadenia č. 1/2003 „ukončujú“ konanie pred vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže v zmysle článku 6 ods. 5 tejto smernice.

69. Pokiaľ teda smernica 2014/104 odkazuje na ukončenie konania „prijatím rozhodnutia alebo iným spôsobom“, ide o opatrenia, ktoré sú z hľadiska ich podstaty a ich účelu prijímané v prípade, že vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže rozhodne, že na základe informácií získaných v priebehu konania je možné, ba dokonca nutné rozhodnúť v tomto konaní a ukončiť ho. Prerušenie konania vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže teda nemožno prirovnať ku skončeniu konania týmto orgánom „iným spôsobom“.

70. To isté platí, pokiaľ ide o prerušenie konania vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže z dôvodu začatia konania Komisiou.

²⁸ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o niektorých pravidlách upravujúcich žaloby podávané na základe vnútroštátneho práva s cieľom získať náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia predpisov členských štátov a Európskej únie na ochranu hospodárskej súťaže [COM(2013) 404 final].

²⁹ Pozri článok 6 tohto návrhu. Takisto odôvodnenie 20 tohto návrhu spresňuje, že takéto dôkazy by preto mali podliehať sprístupneniu len po tom, ako orgán hospodárskej súťaže konštatoval porušenie vnútroštátneho súťažného práva alebo súťažného práva Únie alebo inak skončil toto konanie.

³⁰ Návrh legislatívneho uznesenia Európskeho parlamentu, dokument C7-0170/2013.

³¹ Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

71. Treba totiž uviesť, ako to tvrdí aj grécka vláda, že podľa článku 11 ods. 6 nariadenia č. 1/2003³² začatie konania Komisiou nezavahuje *trvalo a definitívne* vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže ich právomoci uplatňovať vnútroštátnu právnu úpravu v oblasti hospodárskej súťaže. Táto právomoc je obnovená, len čo sa skončí konanie začaté Komisiou.³³ Okrem toho podľa článku 16 ods. 2 tohto nariadenia orgány hospodárskej súťaže členských štátov si zachovávajú svoju právomoc konať tak v rámci práva Únie, ako aj vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže, aj keď samotná Komisia už prijala rozhodnutie pod podmienkou, že neprijímajú rozhodnutia, ktoré by boli v rozpore s rozhodnutím prijatým Komisiou.³⁴

72. Teleologický výklad článku 6 ods. 5 smernice 2014/104 svedčí v prospech výkladu navrhovaného v bode 69 vyššie.

73. Odôvodnenie 25 prvá veta smernice 2014/104 uvádza dôvod existencie dočasnej ochrany dôkazov patriacich do sivého zoznamu: „Výnimka by sa mala uplatniť vo vzťahu k akémukoľvek sprístupneniu, ktoré by v prípade, ak sa umožnilo, neprímerane zasiahlo do prebiehajúceho vyšetrovania uskutočňovaného orgánom hospodárskej súťaže v súvislosti s porušením práva hospodárskej súťaže Únie alebo vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže.“

74. V tejto súvislosti na jednej strane konanie Komisie, ktoré viedlo k prerušeniu konania českého orgánu hospodárskej súťaže, stále prebieha. Zverejnením dôkazov nachádzajúcich sa v spise českého orgánu na ochranu hospodárskej súťaže by teda podľa logiky článku 6 ods. 5 smernice 2014/104 mohol byť ohrozený aj záujem tejto inštitúcie na riadnom priebehu konania. Konanie začaté týmto orgánom sa týka tých istých porušení, ako sú tie, ktoré preskúmala Komisia. Na druhej strane vzhľadom na skutočnosť, že právomoc uvedeného orgánu teoreticky môže byť obnovená, záujem na riadnom priebehu konania stále predstavuje platný dôvod na priznanie časovej ochrany dôkazom uvedeným v spise toho istého orgánu.

75. V dôsledku toho sa článok 6 ods. 5 smernice 2014/104 má vykladať v tom zmysle, že prerušenie konania vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže z dôvodu, že Komisia začala konanie podľa kapitoly III nariadenia č. 1/2003, nemožno považovať za ukončenie konania vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže „prijatím rozhodnutia alebo iným spôsobom“ v zmysle tohto ustanovenia.

3. O druhej prejudiciálnej otázke

76. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 5 ods. 8, článok 6 ods. 5 písm. a) a článok 6 ods. 9 smernice 2014/104 bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na základe článku 6 ods. 5 tejto smernice dočasne obmedzuje sprístupnenie všetkých informácií „predložených“ na účely konania začatého orgánom hospodárskej súťaže, a nielen informácie „vytvorených“ výslovne na tieto účely.

77. Hoci sa totiž druhá prejudiciálna otázka, tak ako je formulovaná, zrejme týka samotného výkladu článku 6 ods. 5 a 9 smernice 2014/104, tento súd sa – ako vyplýva z jeho návrhu na začatie prejudiciálneho konania – pýta, či táto smernica bráni prijatiu vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá rozširuje okruh informácií, ktorých sprístupnenie je počas konania pred orgánom hospodárskej súťaže vylúčené. Miera voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty pri preberaní

³² Pozri bod 43 vyššie.

³³ Pozri rozsudok zo 14. februára 2012, Toshiba Corporation a i. (C-17/10, EU:C:2012:72, body 79 a 80).

³⁴ Pozri rozsudok zo 14. februára 2012, Toshiba Corporation a i. (C-17/10, EU:C:2012:72, body 84 a 85).

článkov 5 a 6 uvedenej smernice, je obmedzená článkom 5 ods. 8 tej istej smernice. Považujem teda za potrebné preformulovať druhú prejudiciálnu otázku a rozšíriť jej rozsah aj o toto posledné uvedené ustanovenie.

78. Okrem toho pre objasnenie treba uviesť, že síce je pravda, že formulácia druhej otázky odkazuje na „informácie, ktoré má účastník konania povinnosť vytvárať a uchovávať na základe iných právnych predpisov (alebo ich vytvára a uchováva), nezávisle od konania o porušení právnych predpisov o hospodárskej súťaži“. Z tejto formulácie („a to aj vtedy, keď...“) vykladanej vo svetle predmetného návrhu na začatie prejudiciálneho konania³⁵ však vyplýva, že tento odkaz je len príkladom dôkazov, na ktoré sa táto otázka vzťahuje.

79. Pred analýzou takto preformulovanej druhej otázky treba preskúmať jej prípustnosť, ktorú České dráhy spochybnili.

a) O prípustnosti druhej prejudiciálnej otázky

80. České dráhy tvrdia, že táto otázka je predčasná a hypotetická, lebo k dnešnému dňu sa české vnútroštátne súdy nevyjadrili k otázke, či dokumenty, ktoré sú predmetom žiadosti o sprístupnenie dokumentov, boli výslovne vytvorené pre konanie pred českým orgánom hospodárskej súťaže alebo pre konanie vedené Komisiou.

81. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pri otázkach týkajúcich sa práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad predpisu Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené.

82. Odpoveď Súdneho dvora na uvedenú otázku však závisí od identifikácie dôkazov, ktoré patria do bieleho zoznamu a ktoré prípadne môžu byť sprístupnené bez ohľadu na skutočnosť, že český orgán hospodárskej súťaže neukončil svoje konanie. Z toho vyplýva, že druhá prejudiciálna otázka je prípustná.

b) O veci samej

83. Vnútroštátny súd uvádza, že podľa článku 6 ods. 5 písm. a) smernice 2014/104 sa do sivého zoznamu nezaraďujú, ako to predpokladá znenie českých ustanovení preberajúcich túto smernicu, všetky informácie *predložené* na účely tohto konania, ale len tie informácie, ktoré sú *vypracované osobitne* na účely konania orgánu hospodárskej súťaže.

³⁵ Pozri bod 77 vyššie.

84. Zo znenia článku 6 ods. 5 písm. a) smernice 2014/104 v spojení s odôvodnením 25 tejto smernice³⁶ totiž vyplýva, že dočasná ochrana poskytnutá podľa tohto prvého uvedeného ustanovenia sa netýka všetkých informácií, ktoré boli predložené, či už dobrovoľne alebo na žiadosť orgánu hospodárskej súťaže na účely takéhoto konania, ale len informácií, ktoré boli *osobitne vypracované* na účely konania začatého týmto orgánom.

85. Tento výsledok doslovného výkladu potvrdzujú úvahy vyplývajúce zo systematického výkladu.

86. V prvom rade článok 6 ods. 9 smernice 2014/104, ktorý sa týka dôkazov uvedených v bielom zozname, stanovuje, že sprístupnenie dôkazu zo spisu orgánu hospodárskej súťaže, ktorý nepatrí do sivého a čierneho zoznamu, sa môže v rámci konania o žalobe o náhradu škody nariadiť kedykoľvek. Ďalej odôvodnenie 28 tejto smernice, ktoré spresňuje normatívny obsah tohto ustanovenia, používa pojem „dôkazy, ktoré existujú nezávisle od konaní vedených orgánom hospodárskej súťaže (ďalej len „už existujúce informácie“)“ s cieľom odvolať sa na iné dôkazy než tie, ktoré sú uvedené v článku 6 ods. 5 a 6 uvedenej smernice. Ide teda o akýkoľvek dôkaz, ktorého sprístupnenie nie je automaticky zakázané tou istou smernicou, pretože patrí do sivého alebo čierneho zoznamu, z dôvodu záujmu na presadzovaní práva hospodárskej súťaže verejnoprávnymi prostriedkami. Napokon článok 2 bod 17 tejto smernice definuje pojem „už existujúce informácie“ ako „dôkazy, ktoré existujú bez ohľadu na konanie vedené orgánom hospodárskej súťaže a bez ohľadu na to, či sa nachádzajú v spise orgánu hospodárskej súťaže“. Z tejto definície, a predovšetkým z jej poslednej časti, vyplýva, že dôkazy, ktoré sa nachádzajú v takomto spise, môže patriť aj na biely zoznam.³⁷ Konkrétne informácie, ktoré má účastník konania povinnosť vytvárať a uchovávať (alebo ich vytvára a uchováva) na základe iných právnych predpisov, bez ohľadu na konanie o porušení predpisov hospodárskej súťaže, sú excelentným príkladom už existujúcich informácií, ktorých sprístupnenie môžu vnútroštátne súdy nariadiť kedykoľvek.

87. V druhom rade článok 6 ods. 8 tejto smernice tým, že odzrkadľuje myšlienku, že na jednej strane je potrebné obmedziť ochranu poskytovanú dôkazom patriacim do sivého a čierneho zoznamu na prípady, keď je táto ochrana skutočne nevyhnutná, a teda primeraná z hľadiska cieľov smernice 2014/104, a na druhej strane je potrebné umožniť primerane široký prístup k dôkazom, stanovuje, že ak iba niektoré časti požadovaných dôkazov patria do čierneho zoznamu („ak sa odsek 6 tohto článku vzťahuje len na časti“), sprístupnia sa zvyšné časti dôkazov v závislosti od kategórie, do ktorej patria, v súlade s príslušnými odsekmi článku 8 uvedenej smernice.³⁸

³⁶ Odôvodnenie 25 smernice 2014/104 uvádza, že za informácie patriace na sivý zoznam možno považovať „informácie vypracované orgánom hospodárskej súťaže v rámci jeho konaní vedených na účely presadzovania práva hospodárskej súťaže Únie alebo vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže a zaslané účastníkom týchto konaní (napríklad oznámenie námietok), resp. informácie, ktoré vypracoval účastník týchto konaní (napríklad odpovede účastníka na žiadosti orgánov hospodárskej súťaže o poskytnutie informácií alebo výpovede svedkov)“.

³⁷ Tento záver potvrdzuje článok 7 ods. 3 smernice 2014/104, ktorý odkazuje na „dôkazy, ktoré fyzická alebo právnická osoba získala výhradne prostredníctvom prístupu k spisu orgánu hospodárskej súťaže, na ktoré sa nevzťahuj[e] [sivý alebo čierny zoznam]“.

³⁸ Tento prístup sa odráža aj v odôvodneniach 26 a 27 smernice 2014/104. Odôvodnenie 26 tejto smernice totiž v poslednej vete spresňuje, že „s cieľom zabezpečiť, aby [výnimka zakotvená v prospech dôkazov patriacich do čierneho zoznamu] nezasahovala do práva poškodenej osoby na náhradu škody, mala by sa obmedziť na tieto dobrovoľné a sebausvedčujúce vyhlásenia v rámci programov zhovievavosti a podania v rámci konania o urovaní“. Okrem toho odôvodnenie 27 uvedenej smernice vo svojej poslednej vete zdôrazňuje, že „akýkoľvek obsah, ktorý spadá mimo tieto vymedzenia, by malo byť možné sprístupniť v súlade s príslušnými podmienkami“. Dôkazy patriace na sivý zoznam skutočne vychádzajú z čierneho zoznamu. Možnosť požadovať ich sprístupnenie, ako aj sprístupnenie dôkazov patriacich na biely zoznam je súčasťou záruky, aby – podľa odôvodnenia 27 prvej vety tejto smernice – „poškodené osoby mali aj tak iné dostatočné alternatívne prostriedky, ako získať prístup k príslušným dôkazom potrebným na prípravu svojich žalôb o náhradu škody.“ Z tohto hľadiska pozri aj, pokiaľ ide o zverejnenie rozhodnutia Komisie a skutkových informácií o protiprávnom konaní, ktoré sú v nich obsiahnuté, moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Evonik Degussa/Komisia (C-162/15 P, EU:C:2016:587, body 204 a 205).

88. Článok 5 ods. 8 smernice 2014/104 umožňuje členským štátom prijať pravidlá, ktoré by viedli k širšiemu sprístupňovaniu dôkazov bez toho, aby bol dotknuté odseky 4 a 7 tohto článku a článok 6 tejto smernice.

89. Z toho vyplýva, že zatiaľ čo článok 5 smernice 2014/104 je v zásade založený na minimálnej harmonizácii, jej článok 6 je úplnou harmonizáciou. V dôsledku toho nie sú členské štáty oprávnené pri preberaní tejto smernice diferencovať podmienky, za ktorých sú dôkazy klasifikované ako dôkazy patriace na sivý, čierny alebo biely zoznam („Bez toho, aby bo[l] dotknut[ý]... článok 6“).³⁹ Ďalej podľa môjho názoru, ak by sa – v zmysle vyjadrenia vnútroštátneho súdu – členským štátom povolilo rozšírenie okruhu informácií patriacich do sivého zoznamu, viedlo by to k obmedzenejšiemu sprístupňovaniu dôkazov, čo by odporovalo logike článku 5 ods. 8 uvedenej smernice.

90. Z tohto dôvodu treba článok 5 ods. 8, článok 6 ods. 5 písm. a) a článok 6 ods. 9 smernice 2014/104 vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na základe článku 6 ods. 5 tejto smernice dočasne obmedzuje nielen sprístupnenie informácií „vypracovaných“ osobitne na účely konania začatého orgánom hospodárskej súťaže, ale aj sprístupnenie všetkých informácií „predložených“ na tieto účely.

91. Pre úplnosť musím pripomenúť, že vnútroštátne súdy sú pri uplatňovaní vnútroštátneho práva, ktoré používa rovnaké pojmy ako smernica, alebo ich odlišné znenie, povinné vykladať toto právo v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel predmetnej smernice tak, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok.⁴⁰

4. O štvrtej prejudiciálnej otázke

a) Preformulovanie prejudiciálnej otázky

92. Svojou štvrtou prejudiciálnou otázkou, ktorú navrhujem preformulovať z dôvodov uvedených v predchádzajúcich bodoch, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 5 ods. 1 smernice 2014/104 v spojení s článkom 6 ods. 5 písm. a) tejto smernice vykladať v tom zmysle, že tieto ustanovenia nebránia tomu, aby vnútroštátny súd rozhodol o sprístupnení dôkazov a nariadil, aby tieto dôkazy boli uložené do súdnej úschovy, a pritom odložil preskúmanie otázky, či tieto dôkazy obsahujú „informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania, ktoré vedie orgán hospodárskej súťaže“, v zmysle posledného uvedeného ustanovenia, do okamihu, keď budú tieto dôkazy sprístupnené tomuto súdu.

93. Hoci formulácia štvrtej prejudiciálnej otázky odkazuje na analogické uplatnenie vnútroštátneho ustanovenia, ktorým sa preberá článok 6 ods. 7 smernice 2014/104, na dôkazy, ktoré môžu patriť do sivého zoznamu, vnútroštátny súd uvádza, že touto otázkou sa v podstate pýta, či súd môže nariadiť sprístupnenie dôkazov, ktoré upravuje článok 5 ods. 1 tejto smernice, aby mohol posúdiť, či tieto dôkazy obsahujú „informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania, ktoré vedie orgán hospodárskej súťaže“ v zmysle článku 6 ods. 5 písm. a) uvedenej smernice.

³⁹ Pozri odôvodnenie 21 smernice 2014/104, ktorý stanovuje, že „účinné a jednotné uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže si vyžaduje spoločný prístup v celej únii, pokiaľ ide o sprístupňovanie dôkazov, ktoré sa nachádzajú v spisoch orgánov hospodárskej súťaže“.

⁴⁰ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. januára 2012, Dominguez (C-282/10, EU:C:2012:33, bod 24).

94. Okrem toho právny problém nastolený touto otázkou má svoj pôvod v uznesení z 29. novembra 2019. V tejto súvislosti treba uviesť, že opatrenia prijaté uvedeným súdom nezodpovedajú presne mechanizmu zavedenému článkom 6 ods. 7 smernice 2014/104.⁴¹ Toto ustanovenie totiž stanovuje mechanizmus predbežného preskúmania obsahu dôkazov, ktoré by mohli byť zaradené na čierny zoznam. Podľa uvedeného ustanovenia žiadateľ môže predložiť odôvodnenú žiadosť, ktorou sa domáha, aby mal vnútroštátny súd prístup k takýmto dôkazom výhradne s cieľom zabezpečiť, aby sa tento súd uistil, či s ohľadom na ich obsah ich treba považovať za dôkazy patriace na čierny zoznam. V prejednávanej veci však žalobkyňa takúto žiadosť nepodala. Okrem toho sprístupnenie dôkazov bolo nariadené súčasne s opatreniami umožňujúcimi overiť, či tieto dôkazy obsahujú informácie uvedené na sivom zozname.

95. Za týchto podmienok je na účely užitočnej odpovede na štvrtú prejudiciálnu otázku irelevantné, či je – pokiaľ ide o dôkazy, ktoré môžu patriť do sivého zoznamu – analogické uplatnenie článku 6 ods. 7 smernice 2014/104 podľa tejto smernice prípustné alebo nie. Naopak je potrebné uvedenú smernicu vykladať tak, aby vnútroštátny súd mohol určiť, či je prístup, ktorý zaujal druhostupňový súd, v súlade s touto smernicou. Túto otázku je teda potrebné preformulovať v zmysle uvedenom v bode 92 vyššie.

96. Vzhľadom na toto preformulovanie treba odmietnuť tvrdenie spoločnosti České dráhy, podľa ktorého je štvrtá prejudiciálna otázka hypotetická, pretože súdy prvého a druhého stupňa neuplatnili, a to ani analogicky, vnútroštátne ustanovenie preberajúce článok 6 ods. 7 smernice 2014/104.

b) Posúdenie

97. Musím predovšetkým uviesť, že pôvodný návrh smernice 2014/104 neupravoval taký mechanizmus predchádzajúceho overovania, aký je stanovený v článku 6 ods. 7 tejto smernice. Zdá sa, že tento mechanizmus má svoj pôvod v pozmeňovacom návrhu prejednanom v rámci návrhu legislatívneho uznesenia Parlamentu. Na rozdiel od riešenia prijatého v uvedenej smernici sa však zdá, že cieľom tohto pozmeňovacieho návrhu zrejme bolo umožniť vnútroštátnym súdom prístup k dôkazom nachádzajúcim sa v spise orgánu hospodárskej súťaže a analyzovať ich. Toto povolenie sa týkalo nielen dôkazov, na ktoré sa môže vzťahovať čierny zoznam, ale aj dôkazov, na ktoré sa môže vzťahovať sivý zoznam.⁴²

98. Treba si teda položiť otázku, či skutočnosť, že smernica 2014/104 neobsahuje takéto povolenie, pokiaľ ide o dôkazy, na ktoré sa môže vzťahovať sivý zoznam, automaticky znamená, že prístup zvolený súdom druhého stupňa nie je v súlade s právom Únie. Pritom treba zohľadniť typ harmonizácie, na ktorom spočíva článok 6 tejto smernice, ako aj právomoci, ktoré uvedená smernica zveruje vnútroštátnym súdom, pokiaľ ide o prístup k dôkazom nachádzajúcim sa v spise orgánu hospodárskej súťaže.

⁴¹ Okrem toho České dráhy tvrdia, že súd druhého stupňa sa vo svojom uznesení z 29. novembra 2019 neodvolával na vnútroštátne ustanovenie preberajúce článok 6 ods. 7 smernice 2014/104, zatiaľ čo Komisia v tejto súvislosti uvádza, že tento súd v ňom poukázal na vnútroštátne ustanovenie preberajúce článok 5 ods. 3 tejto smernice.

⁴² Podľa tohto návrhu mohli vnútroštátne súdy, ktorým bola predložená žiadosť o sprístupnenie dôkazov nachádzajúcich sa v spise orgánu hospodárskej súťaže, ktoré obvykle nemôžu byť sprístupnené, „mať prístup k tomuto dokumentu a analyzovať ho“.

1) Druh harmonizácie

99. Článok 6 smernice 2014/104 je založený na úplnej harmonizácii. na úplnej harmonizácii.⁴³ Pokiaľ ide o dôkazy, ktoré môžu patriť do sivého zoznamu, normotvorca Únie nestanovil taký mechanizmus predchádzajúceho overovania, aký je stanovený v článku 6 ods. 7 tejto smernice. Pripomínam však, že v prejednávanej veci nejde o analogické uplatnenie alebo rozšírenie tohto ustanovenia na takéto dôkazy.

100. Na určenie, či úplná harmonizácia bráni prístupu súdu druhého stupňa, nestačí odkázať na znenie článku 6 smernice 2014/014. Podľa môjho názoru na účely vymedzenia rozsahu úplnej harmonizácie, ktorú chcel normotvorca Únie dosiahnuť prostredníctvom tohto ustanovenia, treba zohľadniť aj kontext, do ktorého patrí uvedené ustanovenie, ako aj dôvody, ktoré viedli normotvorcu Únie k tomu, aby vykonal úplnú harmonizáciu oblastí, na ktoré sa vzťahuje uvedené ustanovenie.

101. Podľa odôvodnenia 21 smernice 2014/104 „účinné a jednotné uplatňovanie článkov 101 a 102 [ZFEÚ] Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže si vyžaduje spoločný prístup v celej Únii, pokiaľ ide o sprístupňovanie dôkazov, ktoré sa nachádzajú v spisoch orgánov hospodárskej súťaže“. Z toho vyplýva, že úplná harmonizácia bola uskutočnená normotvorcom Únie najmä v prospech záujmu na presadzovaní práva hospodárskej súťaže verejnoprávnymi prostriedkami.

102. Podľa článku 6 ods. 4 písm. c) smernice 2014/104 je pritom „potreba zabezpečiť účinnosť presadzovania pravidiel hospodárskej súťaže verejnoprávnymi prostriedkami“ aj jedným z prvkov, ktoré *musia* vnútroštátne súdy zohľadniť pri posudzovaní primeranosti príkazu na sprístupnenie dôkazov uvedených v spise orgánu hospodárskej súťaže. Zabezpečiť, aby sprístupnenie dôkazov obsiahnutých v takomto spise neohrozilo účinnosť konaní orgánov hospodárskej súťaže, patrí ako spoločná úloha do zodpovednosti zákonodarcu, ako aj vnútroštátnych súdov príslušných pre rozhodovanie o žalobách o náhradu škody.

103. V nadväznosti na túto logiku, že pokiaľ vnútroštátny súd musí tiež zohľadniť túto nevyhnutnosť pri rozhodovaní o sprístupnení dôkazov nachádzajúcich sa v spise orgánu hospodárskej súťaže, nemožno vylúčiť, že napriek tejto harmonizácii členský štát môže spresniť niektoré aspekty týkajúce sa oblastí, na ktoré sa toto ustanovenie vzťahuje, voči nim zvolíť diferencovanejší prístup. Podľa môjho názoru sa prístup zvolený druhostupňovým súdom v prejednávanej veci týka jedného z týchto aspektov.

104. Okrem toho normotvorca Únie tým, že vykonal úplnú harmonizáciu oblastí, na ktoré sa vzťahuje článok 6 smernice 2014/104, neopomenul záujem osôb, ktoré tvrdia, že sú obeťami protiprávneho konania, a účinnosť presadzovania práva hospodárskej súťaže súkromnoprávnymi prostriedkami. Toto ustanovenie totiž podporuje primerane široké sprístupňovania dôkazov nachádzajúcich sa v spise orgánu hospodárskej súťaže, ktoré nepatria na sivý a čierny zoznam.⁴⁴ Vzhľadom na to, že prístup druhostupňového súdu vo veci samej podporuje sprístupňovanie dôkazov patriacich na biely zoznam, rešpektuje uvedený prístup túto logiku.

105. V záujme jasnosti treba uviesť, že článok 6 ods. 7 smernice 2014/104 zaväzuje členské štáty priznať procesné právo „žalobcovi“, ktorý v prípade uplatnenia výnimky podľa článku 6 ods. 6 tejto smernice môže požiadať vnútroštátny súd o to, aby ich obsah bol vylúčený z čierneho

⁴³ Pozri bod 89 vyššie.

⁴⁴ Pozri body 87 až 89 vyššie.

zoznamu.⁴⁵ Prístup zvolený druhostupňovým súdom v predmetnej veci však nespočíva na existencii práva, ktorého sa jednotlivci môžu systematicky dovoliavať v kontexte konaní o žalobách o náhradu škody. V prejednávanej veci išlo o osobitný zásah tohto súdu vzhľadom na okolnosti konania vo veci samej a zrejme v snahe zabezpečiť prístup k dôkazom patriacim do bieleho zoznamu. Súhlasím teda s názorom Komisie, podľa ktorého je pri účinnosti uvedenej smernice možné v prejednávanej veci v individuálnych prípadoch uplatniť v súlade s vnútroštátnym právom taký prístup, aký zaujal druhostupňový súd.

106. Ostatné tvrdenia spoločnosti České dráhy a Komisie, ktoré sa v podstate týkajú úlohy, ktorú zohrávajú vnútroštátne súdy v súvislosti so sprístupňovaním dôkazov uvedených v spise orgánu hospodárskej súťaže, nemôžu spochybniť túto úvahu.

2) Potreba zachovať účinnosť uplatňovania práva hospodárskej súťaže verejnoprávnymi prostriedkami

107. Je nepochybne pravda, že prístup súdu druhého stupňa v prejednávanej veci môže predstavovať príliš veľkú záťaž tak pre vnútroštátny súd, ako aj pre osobu, od ktorej sa žiada sprístupnenie dôkazov, a teda prípadne pre žalovaného alebo pre orgán hospodárskej súťaže.

108. Na jednej strane je však rozsiahlosť dôkazov obsiahnutých v spise orgánu hospodárskej súťaže, ktorých sprístupnenie možno od účastníka konania požadovať, obmedzená preskúmaním primeranosti. Pokiaľ totiž ide o takéto dôkazy, toto preskúmanie sa musí vykonať pozorne, ako sa uvádza v odôvodnení 23 smernice 2014/104. Ako tiež uvádza toto odôvodnenie „preto by sa určité žiadosti o sprístupnenie nemali považovať za primerané, ak by len všeobecne odkazovali na dokumenty v spise orgánu hospodárskej súťaže v súvislosti s určitým prípadom, resp. ak by všeobecne odkazovali na dokumenty, ktoré predložil určitý účastník v kontexte určitého prípadu“.

109. Na druhej strane, ako som uviedol v bode 102 vyššie, vnútroštátne súdy pri posudzovaní proporcionality zohľadňujú „potrebu zabezpečiť účinnosť presadzovania pravidiel hospodárskej súťaže verejnoprávnymi prostriedkami“. V súlade s touto logikou sa právna náuka domnieva, že vnútroštátne súdy musia dbať na to, aby sprístupnenie dokumentov nebolo pre orgány hospodárskej súťaže nadmerne zaťažujúce.⁴⁶

3) Možnosť overiť pravdivosť tvrdenia, podľa ktorého požadované dôkazy patria do sivého zoznamu

110. České dráhy tvrdia, že v prípade neexistencie takého mechanizmu predchádzajúceho overenia, akým je mechanizmus upravený v článku 6 ods. 7 smernice 2014/104, nie je možné, aby vnútroštátny súd preskúmal pravdivosť tvrdení účastníka konania o žalobe o náhradu škody, pokiaľ ide o skutočnosť, že požadované dôkazy sú súčasťou čierneho zoznamu. Naopak, podľa spoločnosti České dráhy to neplatí pre dôkazy, ktoré môžu patriť na sivý zoznam.

111. Pokiaľ však ide o autora tvrdení, podľa ktorých požadované dôkazy patria do čierneho zoznamu, štruktúra článku 6 ods. 7 smernice 2014/104 naznačuje, že hlavnú úlohu v tomto kontexte majú orgány hospodárskej súťaže. Toto ustanovenie totiž v prvom rade stanovuje, že

⁴⁵ Pozri odôvodnenie 27 smernice 2014/104.

⁴⁶ ANDERSON, H.: The Quest for Evidence – Still an Uphill Battle for Cartel Victims? In: STRAND, M., BASTIDAS VENEGAS, V., IACOVIDES, M. C. (ed.): *EU Competition Litigation: Transposition and First Experiences of the New Regime*, Oxford: Hart Publishing, 2019, s. 141.

vnútroštátne súdy môžu požiadať príslušný orgán hospodárskej súťaže o pomoc. Až v druhom kroku uvedené ustanovenie odkazuje na skutočnosť, že autori predmetných dôkazov môžu byť tiež vypočutí. Z článku 6 ods. 7 tejto smernice však vyplýva, že aj pokiaľ ide o čierny zoznam, posledné slovo prináleží vnútroštátnemu súdu.⁴⁷

112. V tejto súvislosti Komisia uvádza, že vzhľadom na to, že sprístupnenie dôkazov uvedených v čiernom zozname sa neustále odmieta, ujma spôsobená prípadným nesprávnym odmietnutím nariadiť sprístupnenie takýchto dôkazov je oveľa závažnejšia ako ujma spôsobená odmietnutím nariadiť sprístupnenie dôkazov nachádzajúcich sa na sivom zozname. Pritom k „nesprávnemu odmietnutiu“, na ktoré odkazuje Komisia, teda k odmietnutiu zo strany vnútroštátného súdu, môže dôjsť aj pri overovaní, ktoré tento súd uskutoční v rámci mechanizmu predbežného overovania stanoveného v článku 6 ods. 7 smernice 2014/104. Ešte dôležitejšie je, že hlavným cieľom tohto mechanizmu nie je napraviť chyby vnútroštátnych súdov, ale obmedziť riziko odmietnutia a/alebo nedôvodnosti námietky zo strany osoby, od ktorej sa sprístupnenie požaduje. Tento výklad potvrdzuje odôvodnenie 27 tejto smernice, v ktorom sa uvádza, že uvedený mechanizmus sa týka *prístupu vnútroštátnych súdov* k „dokumentom, vo vzťahu ku ktorým sa uplatnila výnimka“.

113. Treba teda konštatovať, že ani dôkazy uvedené v čiernom zozname nie sú chránené vo vzťahu k vnútroštátnemu súdu, ale vo vzťahu k žiadateľovi a tretím osobám. Posledné slovo, pokiaľ ide o ich kvalifikáciu ako „dôkazov uvedených v čiernom zozname“, prináleží vnútroštátnemu súdu. *A fortiori* dôkazy, ktorých predloženie je v zásade menej škodlivé pre verejný poriadok, teda dôkazy patriace do sivého zoznamu, nemusia byť nevyhnutne chránené prísnejšie pred prístupom tohto vnútroštátného súdu.

114. V prejednávanej veci český orgán hospodárskej súťaže namietal proti tomu, aby České dráhy sprístupnili dôkazy, ktoré tento orgán „mal k dispozícii“ v rámci správneho konania začatého v roku 2012, ako aj proti sprístupneniu „ďalších dokumentov požadovaných žalobkyňou“, a to z dôvodu, že tieto dokumenty predstavujú „ucelený súbor dokumentov a sprístupnením by mohlo dôjsť k zníženiu účinnosti politiky stíhania porušení práva hospodárskej súťaže“⁴⁸.

115. Aby sa však na dôkazy mohla vzťahovať dočasná ochrana vyplývajúca z ich zaradenia do ťažobného zoznamu, musia tieto dôkazy zodpovedať definíciám uvedeným v článku 6 ods. 3 smernice 2014/104. Pokiaľ ide o žiadosť, ktorá primerane podrobne uvádza požadované dôkazy,⁴⁹ nemôžu byť zamietnuté a/alebo námietku, pokiaľ ide o sprístupnenie dotknutých dôkazov, nemožno sformulovať „paušálne“ a ani sa zakladať na všeobecnom predpoklade, podľa ktorého by ich sprístupnenie mohlo znížiť účinnosť politiky stíhania porušení.

116. Pokiaľ totiž ide o dôkazy, na ktoré sa nevzťahujú tieto definície, t. j. tie dôkazy, ktoré patria do bieleho zoznamu, vnútroštátny súd musí sám vykonať preskúmanie, v rámci ktorého zohľadňuje potrebu zabezpečiť účinnosť presadzovania pravidiel hospodárskej súťaže verejnoprávnymi prostriedkami.⁵⁰ Osoba, od ktorej sa žiada sprístupnenie dôkazov, nemôže vykonať takéto preskúmanie a nahradiť tým preskúmanie vnútroštátnym súdom. V rámci tejto logiky vzhľadom na potrebu napraviť asymetriu informácie a potrebu zabezpečiť účinnosť presadzovania práva

⁴⁷ Pozri v tomto zmysle CHIRITA, A.D.: The Disclosure of Evidence Under the “Antitrust Damages” Directive 2014/104/EU. In: TOMLJENOVIC, V., BODIROGA VUKOBRAT, N., BUTORAC MALNAR, V., KUNDA, I. (eds.): *EU Competition and State Aid Rules: Public and Private Enforcement*, Berlin: Springer, 2017, s. 156.

⁴⁸ Pozri bod 18 vyššie.

⁴⁹ Pozri bod 108 vyššie.

⁵⁰ Pozri bod 102 vyššie.

hospodárskej súťaže súkromnoprávnymi prostriedkami, ktorá je základom smernice 2014/104, sa nezdá, že by táto smernica bránila tomu, aby vnútroštátny súd na základe svojej vnútroštátnej procesnej právnej úpravy disponoval nástrojom, ktorý by mu umožňoval napraviť neprimerané použitie výnimky stanovenej v článku 6 ods. 5 uvedenej smernice. Takýto procesný nástroj posilňuje potrebný účinok článkov 101 a 102 ZFEÚ a prispieva k účinnosti uplatňovania práva hospodárskej súťaže súkromnoprávnymi prostriedkami.

117. Za týchto podmienok sa článok 5 ods. 1 smernice 2014/104 v spojení s článkom 6 ods. 5 písm. a) tejto smernice má vykladať v tom zmysle, že tieto ustanovenia nebránia tomu, aby vnútroštátny súd rozhodol o sprístupnení dôkazov a nariadil, aby boli uložené do súdnej úschovy, a pritom odložil preskúmanie otázky, či tieto dôkazy obsahujú „informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania, ktoré vedie orgán hospodárskej súťaže“ v zmysle posledného uvedeného ustanovenia, do okamihu, keď budú tieto dôkazy sprístupnené tomuto súdu.

5. O piatej prejudiciálnej otázke

118. Svojou piatou otázkou položenou v prípade kladnej odpovede na štvrtú otázku sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či vnútroštátny súd môže pred overením, či sa na dôkazy, ktorých sprístupnenie bolo nariadené, vzťahuje článok 6 ods. 5 písm. a) smernice 2014/104, odoprieť odmietnuť žiadateľovi a ostatným účastníkom konania prístup k týmto dôkazom na základe článku 5 ods. 4 tejto smernice.

119. Hoci vnútroštátny súd odkazuje na článok 5 ods. 4 smernice 2014/104, výklad tohto ustanovenia nepovažujem za potrebný na poskytnutie užitočnej odpovede. Zatiaľ čo sa totiž článok 5 ods. 4 tejto smernice týka opatrení prijatých na účely ochrany dôverných informácií v záujme účastníka konania alebo tretej osoby, teda v „súkromnom záujme“, jej článok 6 ods. 5 sa týka potreby chrániť záujem na presadzovaní pravidiel hospodárskej súťaže verejnoprávnymi prostriedkami, teda „verejný záujem“. V každom prípade na poskytnutie užitočnej odpovede na piatu prejudiciálnu otázku stačí podať výklad posledného uvedeného ustanovenia.

120. Podľa článku 6 ods. 5 písm. a) smernice 2014/104 totiž vnútroštátne súdy majú nielen právo, ako to predpokladá piata otázka („účinné opatrenia na ochranu dôverných informácií prijaté súdom môžu...“)⁵¹, ale aj povinnosť zabezpečiť, aby ani iní účastníci konania nemali v priebehu konania začatého orgánom hospodárskej súťaže „informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania [tohto konania]“. V súlade s touto logikou platí, že pokiaľ vnútroštátny súd nariadi sprístupnenie dôkazov, na ktoré sa môže vzťahovať sivý zoznam, musí tento súd na účely overenia, či ide o taký prípad, dbať na to, aby iný účastník konania nemal prístup k týmto dôkazom, pokiaľ patria do bieleho zoznamu, predtým, než príslušný orgán hospodárskej súťaže toto overenie dokončí, alebo ak patria do sivého zoznamu, predtým ako príslušný orgán hospodárskej súťaže ukončí svoje konanie.

121. Článok 6 ods. 5 písm. a) smernice 2014/104 sa teda má vykladať v tom zmysle, že ak vnútroštátny súd odloží preskúmanie otázky, či dôkazy, o ktorých sprístupnenie sa žiada, obsahujú „informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania, ktoré vedie orgán hospodárskej súťaže“, musí tento súd dbať na to, aby iný účastník konania nemal

⁵¹ Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

prístup k týmto dôkazom, pokiaľ patria do bieleho zoznamu, predtým než toto overenie dokončí, alebo ak patria do sivého zoznamu, predtým ako príslušný orgán hospodárskej súťaže ukončí svoje konanie.

VI. Návrh

122. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Nejvyšší soud (Česká republika), takto:

1. Článok 5 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/104/EÚ z 26. novembra 2014 o určitých pravidlách upravujúcich žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby vnútroštátny súd nariadil sprístupnenie dôkazov na účely vnútroštátneho konania o žalobe o náhradu škody týkajúcej sa porušenia práva hospodárskej súťaže, a to aj keď prebieha konanie týkajúce sa tohto porušenia pred Európskou komisiou s cieľom prijať rozhodnutie podľa kapitoly III nariadenia Rady č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 a 102 ZFEÚ], ktoré má za následok prerušenie tohto vnútroštátneho konania.
2. Článok 5 ods. 8, článok 6 ods. 5 písm. a) a článok 6 ods. 9 smernice 2014/104 sa má vykladať v tom zmysle, že tieto ustanovenia bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na základe článku 6 ods. 5 tejto smernice dočasne obmedzuje sprístupnenie všetkých informácií „predložených“ na účely konania začatého orgánom hospodárskej súťaže, a nielen informácií „vypracovaných“ osobitne na tieto účely.
3. Článok 6 ods. 5 smernice 2014/104 sa má vykladať v tom zmysle, že prerušenie konania vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže z dôvodu, že Komisia začala konanie podľa kapitoly III nariadenia č. 1/2003, nemožno považovať za ukončenie konania vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže „prijatím rozhodnutia alebo iným spôsobom“ v zmysle tohto ustanovenia.
4. Článok 5 ods. 1 smernice 2014/104 v spojení s jej článkom 6 ods. 5 písm. a) sa má vykladať v tom zmysle, že tieto ustanovenia nebránia tomu, aby vnútroštátny súd rozhodol o sprístupnení dôkazov a nariadil, aby boli uložené do súdnej úschovy, a pritom odložil preskúmanie otázky, či tieto dôkazy obsahujú „informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania, ktoré vedie orgán hospodárskej súťaže“ v zmysle posledného uvedeného ustanovenia, do okamihu, keď budú tieto dôkazy sprístupnené tomuto súdu.
5. Článok 6 ods. 5 písm. a) smernice 2014/104 sa má vykladať v tom zmysle, že ak vnútroštátny súd odloží preskúmanie otázky, či dôkazy, o ktorých sprístupnenie sa žiada, obsahujú „informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania, ktoré vedie orgán hospodárskej súťaže“, musí tento súd dbať na to, aby iný účastník konania nemal prístup k týmto dôkazom, pokiaľ patria do bieleho zoznamu, predtým než toto overenie dokončí, alebo ak patria do sivého zoznamu, predtým ako príslušný orgán hospodárskej súťaže ukončí svoje konanie.